

การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อ
รองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้าน
สาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบล
น้ำโสม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

Public Service of Local Government Organization to
Support the Aging Society in the Case of the
Long-Term Care Service Project in Public Health for
the Elderly and Dependent People at Nam Som
Municipality, Nam Som District, Udon Thani Province

ศรัณย์ เจริญศิริ¹ และ สรรยญา เจริญศิริ²

Saran Charoensiri¹ and Saranya Charoensiri²

Received: May 17, 2023

Revised: August 8, 2023

Accepted: August 16, 2023

¹สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Department of Public Administration Faculty of Humanities and
Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University
(Email: saran.ch@udru.ac.th)

²สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Department of Public Administration Faculty of Humanities and
Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University
(Email: saranya.ju@udru.ac.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณีโครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการรวบรวมข้อมูลเอกสาร การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) และการสังเกตการณ์ ทั้งแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมโดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีผู้สูงอายุและผู้ที่มีสภาวะพึ่งพิงอาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี จาก 12 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,430 คน และเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 313 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane's ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อเสนอแนะจะใช้การพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการรักษาพยาบาล ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการป้องกันควบคุมโรค และด้านการฟื้นฟูสภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 (S.D.= 0.92) เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า มากที่สุดคือ ด้านการป้องกันควบคุมโรค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81

(S.D.= 0.95) รองลงมาคือ ด้านการรักษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 (S.D.= 0.93) และน้อยที่สุดคือ ด้านการฟื้นฟูสภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 (S.D.= 0.96) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ คือ เทศบาลตำบลน้ำโสม ควรมีการติดตามและให้คำแนะนำผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจเพื่อให้มีสุขภาพที่ดี และมีกำลังใจในการดำรงชีวิตต่อไป ควรมีการติดตามปัญหา ติดตามผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วย ในการดำรงชีวิตประจำวัน และควรมีการจัดประชาสัมพันธ์ไปยังแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ได้รับรู้ถึงข่าวสารในการจัดกิจกรรม มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการบริการสาธารณะ, สังคมสูงวัย, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were 1) to study public service provision of local administrative organizations to support the aging society in the case of the public health long-term care service project for the elderly and dependent people; Nam Som Subdistrict Municipality, Nam Som District, Udon Thani Province and 2) to study people's opinions on public service provision of local administrative organizations to support the aging society in the case of the long-term care service project in public health for the elderly and dependent people. Nam Som Municipality, Nam Som District, Udon Thani Province. This research was carried out using quantitative research methodology by collecting document information distribution of questionnaires and observation both

participatory and non-participatory. The population and the sample are people with elderly people and dependent people living in Nam Som Subdistrict Municipality, Nam Som District, Udon Thani Province from 12 villages, totaling 1,430 people. A sample of 313 subjects was determined using Yamane's formula at 95% confidence level and accidental sampling. Then the data collected from the questionnaire was analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean, and standard deviation. The recommendation will use descriptive analysis. The results of the study revealed that public opinions towards public service provision of local administrative organizations to support the aging society in the case of the long-term care service project in public health for the elderly and dependent persons in Nam Som Sub-district Municipality, Nam Som District, Udon Thani Province, all 4 aspects in the overall level are at a high level. with an average of 3.60 (S.D.= 0.92). When considering each aspect, it was found that the most was the prevention and control of the disease with an average of 3.81 (S.D.= 0.95), followed by medical treatment with an average of 3.63 (S.D.= 0.93) and the least Rehabilitation The mean was 3.39 (S.D.= 0.96), respectively.

The suggestion is Nam Som Subdistrict Municipality should follow-up and advice the elderly and people with dependent conditions to rehabilitate their physical and mental abilities to maintain good health. Follow up with the elderly and dependents who need help, such as tools and appliances that are insufficient to meet the needs of the patients in daily life and should have public

relations to each village. The elderly and those with dependent conditions should get to know the news in organizing brain and memory rehabilitation activities such as meditation training, memory review and participate in more activities.

Keywords: Public Service, Aging Society, Local Government Organization

บทนำ

โลกปัจจุบันเป็นยุคของเครือข่ายทางสังคม ข้อมูลข่าวสาร มีการคิดค้นและพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของพื้นฐานต่าง ๆ รวมถึงการแพทย์และยารักษาโรค ส่งผลทำให้อัตราการเสียชีวิตลดลงรวมถึงมีการกระจายความมั่งคั่งร่ำรวยไปสู่ระดับภูมิภาค พร้อมกับการบริการด้านสาธารณสุข การศึกษา และการเจริญเติบโตของเขตเมือง ประชากรจึงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีอายุยืนยาวขึ้น แต่อัตราการเกิดและการเจริญพันธุ์ลดลง และมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (องค์การสหประชาชาติแห่งประเทศไทย, 2563) สำหรับภูมิภาคอาเซียนในปี พ.ศ. 2562 พบว่า มีประชากรสูงอายุในประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปี ขึ้นไป มีจำนวนกว่าร้อยละ 6.9 ของจำนวนประชากรทั้งหมด เท่ากับว่ากลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้เริ่มก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุแล้ว สำหรับประเทศไทย นั้นพบว่าในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์ (aged society) ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทย และถือเป็นวาระเร่งด่วนที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญ เมื่อประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในขณะที่ประชากรวัยแรงงานลดลง สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คาดการณ์ว่าอีก 20 ปี ข้างหน้า ประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กมีแนวโน้มจะลดลง วัยผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบให้รัฐบาลต้องเพิ่มงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุ

มักเป็นผู้ที่ไม่ได้ทำงานและต้องพึ่งพิงสวัสดิการของรัฐ รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ มีมาตรการและแผนงานในการรองรับผู้สูงอายุในประเทศ (องค์การสหประชาชาติแห่งประเทศไทย, 2563)

กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งรับผิดชอบเรื่องของการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ มีการขับเคลื่อนทางด้าน นโยบาย งบประมาณ ในการดูแลและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่เกิดขึ้น โดยเน้นการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน (กระทรวงสาธารณสุข, 2556) จึงมีการพัฒนาโครงสร้างการบริหารระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าระดับพื้นที่ โดยจัดตั้งสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อเข้าถึงประชาชนในทุกส่วนของประเทศ ได้แก่ ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง โดยจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วม การนำระบบดังกล่าวเข้ามาช่วยเหลือเพื่อลดค่าใช้จ่ายภาพรวมภายในของด้านสาธารณสุขไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนและการจัดระบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีองค์กรกำกับดูแล ซึ่งจะดำเนินการร่วมกัน ซึ่งในปี พ.ศ. 2565 รัฐบาลได้มุ่งเน้นให้กระทรวงสาธารณสุขขับเคลื่อนการนำนโยบายมาพัฒนาเพื่อรับมือกับสังคมผู้สูงอายุให้เกิดเป็นรูปธรรม ด้วยการคิดค้นแนวทางที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงให้ได้รับการบริการอย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ เพื่อให้คนกลุ่มนี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีอิสระ โครงการเพื่อจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (Long term care) เป็นหนึ่งในโครงการของนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่เข้ามาช่วยในเรื่อง ระบบการดูแลระยะยาวของผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง ด้วยการนำบริการด้านสาธารณสุขทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การป้องกันโรค การรักษาสุขภาพอนามัย การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ มาดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง

อย่างครอบคลุม โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม (อรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์ และคณะ, 2559)

จังหวัดอุดรธานี มีผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 จังหวัดอุดรธานี ได้มีการสำรวจประชากรภายในจังหวัด มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,586,646 คน เป็นผู้ที่มิอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 249,344 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.72 ของประชากรทั้งหมด จะเห็นได้ว่า จังหวัดอุดรธานีนั้นกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและคาดการณ์ว่าภายในปี พ.ศ. 2570 จังหวัดอุดรธานีจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ โดยประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี เกินร้อยละ 20 ของจำนวนประชาชนทั้งหมด ทางจังหวัดอุดรธานีได้มองเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรธานี ภายในจังหวัดได้เกิดโครงการขึ้นมากมายเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ อาทิ โครงการเพื่อจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (Long term care) โครงการจัดชมรมผู้สูงอายุ โครงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ เป็นต้น (งานยุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขอุดรธานี, 2563) ในขณะที่อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี มีจำนวนผู้สูงอายุจำนวน 6,691 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม กลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน และกลุ่มผู้สูงอายุที่ติดเตียง โดยผู้สูงอายุเหล่านี้ บางส่วนอาศัยอยู่ในเขตชนบทและอีกบางส่วนไม่ได้รับการดูแล เนื่องจากอาศัยอยู่เพียงลำพัง จึงไม่สามารถเข้ารับบริการสาธารณสุขได้อย่างเต็มที่ (อิทธิพล ตรีวัฒนสุวรรณ, 2562) ซึ่งเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี ได้เล็งเห็นปัญหาในพื้นที่ที่มีผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จึงได้ดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โครงการเพื่อจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (Long term care) โดยมีการดำเนินงานร่วมกับทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) กำหนดให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเข้ามามีบทบาท มีการเปิดรับสมัคร

และทำการคัดเลือกอาสาสมัครบริบาลซึ่งหน้าที่หลักของอาสาสมัครบริบาลคือ ลงไปให้ความรู้ประชาชน และดูแลผู้ป่วยตามที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลด้านสาธารณสุข ให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านสุขภาพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข (อิดารัตน์ ชาวดอน, 2565) จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะการศึกษาการจัดบริการสาธารณะ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคม สูงวัย กรณีโครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอโน้โสม จังหวัดอุดรธานี และศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เพื่อที่ผลการวิจัยจะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะเพื่อรองรับสังคมสูงวัยได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอโน้โสม จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอโน้โสม จังหวัดอุดรธานี

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative

research) คณะผู้วิจัยได้เลือกศึกษาโครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี เป็นกรณีศึกษา โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีผู้สูงอายุและผู้ที่มีสภาวะพึ่งพิงอาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี จาก 12 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านน้ำโสม หมู่ 1 บ้านม่วง หมู่ 2 บ้านน้ำปด หมู่ 3 บ้านโพธิ์ หมู่ 4 บ้านโนนสวรรค์ หมู่ 6 บ้านโคกน้อย หมู่ 8 บ้านแสงทองพัฒนา หมู่ 12 บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ 9 บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ 13 บ้านโนนบก หมู่ 14 บ้านโนนภูทอง หมู่ 15 และบ้านน้ำทรง หมู่ 6 รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,430 คน (แผนพัฒนาเทศบาลตำบลน้ำโสม, 2565) โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 313 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane's

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลงานทางวิชาการ เอกสารการวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเอกสารจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกสารอื่น ๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องและเหมาะสม

2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษา ศึกษาข้อมูลโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

3. การสังเกตการณ์ (Observation) ทั้งแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมในโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยดำเนินการศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงสร้าง และเนื้อหาของแบบสอบถาม พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องด้านภาษา แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ครบถ้วน จากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นคณาจารย์สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ หลังจากได้เก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับแล้วนำมาทำการลงรหัสข้อมูล (coding) แล้วจึงนำข้อมูลไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยเลือกใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) โดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สำหรับการศึกษาความคิดเห็น ส่วนข้อเสนอแนะจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาจาก การตีความ สร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ เทียบเคียงกับแนวความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เชื่อมโยง หาข้อสรุป โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อช่วยให้ผลการวิเคราะห์อยู่ในกรอบและแนวทางที่ถูกต้อง แล้วจึงนำไปเขียนรายงานต่อไป

ผลการศึกษา

การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ได้มีการดำเนินงานตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ข้อ 5/1 ซึ่งระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม ความเหมาะสม ได้รับเงินเพิ่มจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในส่วนค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิง ตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพกำหนด และให้ถือว่าเงินดังกล่าว เป็นเงินหรือทรัพย์สินในกองทุนหลักประกันสุขภาพ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิง อีกทั้งนโยบายของรัฐบาล โดยกระทรวงมหาดไทย ภายใต้โครงการ “มหาดไทยห่วงใย ใส่ใจผู้สูงอายุ” โดยมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้พัฒนาระบบบริการและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยมีการดำเนินงานร่วมกับทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี กำหนดให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเข้ามามีบทบาท มีการเปิดรับสมัครและทำการคัดเลือกอาสาสมัครบริบาล เพื่อทำหน้าที่ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง จำนวน 6 คน เพื่อดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Care giver) จำนวนรวม 47 คน จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เคลื่อนไหวได้บ้าง และอาจมีปัญหาการกินหรือการขับถ่ายแต่ไม่มีภาวะสับสนทางสมอง กลุ่มที่เคลื่อนไหวได้บ้างและอาจมีปัญหาการกินหรือการขับถ่าย และมีภาวะสับสนทางสมอง กลุ่มที่เคลื่อนไหวไม่ได้และอาจมีปัญหาการกิน หรือการขับถ่าย หรือ

อาจมีอาการเป็นปวดยรุนแรง และกลุ่มเคลื่อนไหวไม่ได้และอาจมีปัญหาการกิน มีอาการเจ็บปวดยรุนแรงหรืออยู่ในระยะท้ายของชีวิต

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอโนนโสม จังหวัดอุดรธานี พบว่า การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 รองลงมาคือเพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดอยู่ระหว่างอายุ 51-60 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8 รองลงมาคืออายุ 60 ปี ขึ้น จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 และน้อยที่สุดคืออายุต่ำกว่า 20 ปี อาชีพมากที่สุดคือ เกษตรกร จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมาคือ อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 23.3 และน้อยที่สุดจะเป็น ข้าราชการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และรายได้มากที่สุดคือ ต่ำกว่า 3,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมา 3,001-6,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 และน้อยที่สุดคือ มากกว่า 9,001 บาทต่อเดือน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอโนนโสม จังหวัดอุดรธานี มีรายละเอียดจำแนกเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านการรักษาพยาบาล พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 (S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด คือ ท่านได้รับคำแนะนำการใช้เวชภัณฑ์ยาทางการแพทย์

เบื้องต้น เช่น เลือกทานยาเหมาะสมที่ขณะมีไข้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับฉลากยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 (S.D. = 0.87) รองลงมา คือ ท่านได้รับความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเบื้องต้น เช่น การประคบเย็น ทำแผล เช็ดตัว อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 (S.D. = 0.89) และน้อยที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการรักษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 (S.D. = 1.05) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการสาธารณสุขเทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ด้านการรักษาพยาบาล

ด้านการรักษาพยาบาล	$\bar{x}$	S.D
1.ท่านได้รับความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเบื้องต้น เช่น การประคบเย็น ทำแผล เช็ดตัว ห้ามเลือด อย่างถูกต้อง	3.77	0.89
2.ท่านได้รับคำแนะนำการใช้เวชภัณฑ์ทางการแพทย์เบื้องต้น เช่น เลือกทานยาเหมาะสมที่ขณะมีไข้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับฉลากยา	3.84	0.87
3.ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการรักษาพยาบาล	3.23	1.05
4.ท่านได้รับคำแนะนำและอธิบายเกี่ยวกับการรักษาโรค การเจ็บป่วย และการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง	3.57	0.94
5.ท่านสามารถเข้าถึงอุปกรณ์เครื่องมือ เช่น เครื่องวัดความดันโลหิต เครื่องตรวจน้ำตาลในเลือด เครื่องวัดชีพจร ได้อย่างสะดวก	3.74	0.89
ภาพรวม	3.63	0.93

2. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 (S.D.= 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อสุขภาพของท่าน เช่น การจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 (S.D. = 0.89) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของขั้นตอน กระบวนการการทำงานส่งเสริมสุขภาพให้กับท่าน มีค่า

เฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ($S.D = 0.84$) และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในการส่งเสริมสุขภาพภาคประชาชนให้กับท่าน เช่น การลดใช้สารเคมี ใกล้เคียงบริเวณที่พักอาศัยของผู้สูงอายุและที่มีผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ($S.D = 0.89$) และน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษากับท่านในเรื่องการทำงานส่งเสริมสุขภาพประชาชนในการดูแลความสะดวก เช่น อาหาร น้ำดื่ม ที่ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 ($S.D.=0.76$) ตามลำดับดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการสาธารณสุขเทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{x}$	S.D
1. เจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษากับท่านในเรื่องการทำงานส่งเสริมสุขภาพประชาชนในการดูแลสุขภาพ เช่น อาหาร น้ำดื่ม ที่ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม	3.37	0.76
2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของขั้นตอน กระบวนการการทำงานส่งเสริมสุขภาพให้กับท่าน	3.52	0.84
3. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อสุขภาพของท่าน เช่น การจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างเหมาะสม	3.59	0.89
4. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสร้างนโยบายเพื่อสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การทานอาหารที่ถูกหลักอนามัย ให้กับท่านอย่างถูกวิธี	3.46	0.93
5. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในการส่งเสริมสุขภาพภาคประชาชนให้กับท่าน เช่น การลดใช้สารเคมีใกล้เคียงบริเวณที่พักอาศัยของผู้สูงอายุและที่มีผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง	3.52	0.89
ภาพรวม	3.57	0.86

3. ด้านการป้องกันโรค พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ($S.D.= 0.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด คือ ท่านได้รับบริการสาธารณสุขจากเจ้าหน้าที่ในการควบคุม ป้องกันและเฝ้าระวังโรคระบาด ในผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง

เช่น การทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรค อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 (S.D.=0.95) รองลงมาคือ ท่านได้รับคำแนะนำในการป้องกันโรคและการดูแลสุขภาพ เช่น จัดการสภาพแวดล้อม ควบคุมด้านโภชนาการ และการควบคุมสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นพาหะของเชื้อโรค ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (S.D.= 0.93) และน้อยที่สุดคือ ท่านได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการป้องกันอุบัติเหตุและอันตรายในผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เช่น การเคลื่อนไหว พื้นต้องไม่ลื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 (S.D.= 0.89) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการสาธารณสุขเทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ด้านการป้องกันโรค

ด้านการป้องกันโรค	$\bar{x}$	S.D
1.ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขจากเจ้าหน้าที่ในการควบคุม ป้องกันและเฝ้าระวังโรคระบาด ในผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เช่น การทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรค	3.88	0.95
2.ท่านได้รับคำแนะนำในการป้องกันโรคและการดูแลสุขภาพ เช่น จัดการสภาพแวดล้อม ควบคุมด้านโภชนาการ และการควบคุมสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นพาหะของเชื้อโรค	3.87	0.93
3.ท่านได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการป้องกันโรค เช่น การควบคุมน้ำหนักตัว เลี่ยงการสูบบุหรี่	3.84	0.97
4.ท่านได้รับความรู้ในการรับประทานยา ที่ไม่ส่งผลต่อร่างกาย เช่น งดการซื้อยาทานเอง ทานยาให้ตรงเวลาตามที่แพทย์แนะนำ การใช้ยาเก่าเพื่อรักษาอาการใหม่	3.83	1.02
5.ท่านได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการป้องกันอุบัติเหตุและอันตรายในผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เช่น การเคลื่อนไหว พื้นต้องไม่ลื่น	3.66	0.89
ภาพรวม	3.81	0.95

4. ด้านการฟื้นฟูสภาพ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 (S.D.= 0.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด คือ ท่านได้รับคำแนะนำวิธีการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การออกกำลังกาย การฝึกเดิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 (S.D.= 0.86) รองลงมา

คือ ท่านได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย เช่น การทำกายภาพบำบัด อย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 (S.D.=0.96) และน้อยที่สุด ท่านได้ เข้าร่วมกิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสมองและความจำ เช่น การฝึกสมาธิ การทบทวนความจำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 (S.D.=1.01) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการสาธารณสุขเทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ด้านการฟื้นฟูสภาพ

ด้านการฟื้นฟูสภาพ	$\bar{x}$	S.D
1.ท่านได้รับคำแนะนำวิธีการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การออกกำลังกาย การฝึกเดิน	3.60	0.86
2.ท่านได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย เช่น การทำกายภาพบำบัดอย่างสม่ำเสมอ	3.58	0.96
3.ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสมองและความจำ	3.10	1.01
4.ท่านได้รับการฝึกกล้ามเนื้อ การทรงตัว การฝึกเดินในราวจับ สร้างราวจับในการทรงตัว	3.34	0.96
5.ท่านได้รับการฟื้นฟูสภาพจิตใจให้มีความสุขต่อการดำรงชีวิต เช่น การให้กำลังใจ พุดคุย	3.35	1.00
ภาพรวม	3.39	0.96

กล่าวโดยสรุป ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 (S.D.= 0.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มากที่สุดคือ ด้านการป้องกันควบคุมโรค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 (S.D.= 0.95) รองลงมาคือ ด้านการรักษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 (S.D.= 0.93) และน้อยที่สุดคือ ด้านการฟื้นฟูสภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 (S.D.= 0.96) ตามลำดับ

ขณะที่ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแล

ระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบล น้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี คือ (1) เทศบาลควรมีการจัดให้มีการกระจาย ยาสามัญประจำบ้านและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย เช่น ตามวัด โรงเรียน ในหมู่บ้านเพื่อความสะดวกสบายให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน (2) อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับผู้ป่วยติดเตียง เช่นผ้าอ้อมผู้ใหญ่ กระดาษชำระ อื่น ๆ ที่หน่วยงานจัดหาให้ไม่เพียงพอกับผู้ป่วยจึงอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดหาอุปกรณ์สำหรับผู้ป่วยติดเตียงให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วย และ (3) ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือเรื่องการขุดเขยรายได้ให้กับผู้ที่มี ภาวะพึ่งพิง หรือผู้พิการ

สรุปผล

การวิจัยเรื่องการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข สำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับ สังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี มีการดำเนินงานภายใต้โครงการ “มหาดไทยห่วงใย ใส่ใจผู้สูงอายุ” และดำเนินงานร่วมกับ ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ทำหน้าที่ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Care giver) ซึ่งนับว่าเป็นโครงการสำคัญที่ทางเทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัด อุดรธานี จัดทำขึ้นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

2. การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณะ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการ

ดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี นั้นพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการป้องกันควบคุมโรค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการรักษาพยาบาล และน้อยที่สุดคือ ด้านการฟื้นฟูสภาพ ตามลำดับ

ขณะที่ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ เทศบาลตำบลน้ำโสม ควรมีการติดตามและให้คำแนะนำผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจเพื่อให้มีสุขภาพที่ดี รวมทั้งติดตามปัญหา หรือต้องการความช่วยเหลือต่าง ๆ และประชาสัมพันธ์ข่าวสารเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

1. การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรณี โครงการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี พบว่ามีการดำเนินงานตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม ความเหมาะสม ได้รับเงินเพิ่มจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในส่วนค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิงตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพกำหนด เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิง และนโยบายของรัฐบาลภายใต้โครงการ “มหาดไทยห่วงใย ใส่ใจผู้สูงอายุ” โดยมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้พัฒนาระบบบริการและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยมีการดำเนินงาน

ร่วมกับทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี กำหนดให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเข้ามามีบทบาท มีการเปิดรับสมัครและทำการคัดเลือกอาสาสมัครบริบาล เพื่อทำหน้าที่ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง จำนวน 6 คน เพื่อดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Care giver) จำนวนรวม 47 คน จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เคลื่อนไหวได้บ้างและอาจมีปัญหาการกินหรือการขับถ่ายแต่ไม่มีภาวะสับสนทางสมอง กลุ่มที่เคลื่อนไหวได้บ้างและอาจมีปัญหาการกินหรือการขับถ่าย และมีภาวะสับสนทางสมอง กลุ่มที่เคลื่อนไหวไม่ได้และอาจมีปัญหาการกิน หรือการขับถ่าย หรืออาจมีอาการเป็นปวยรุนแรง และกลุ่มที่เคลื่อนไหวไม่ได้และอาจมีปัญหาการกิน มีอาการเจ็บปวยรุนแรงหรืออยู่ในระยะท้ายของชีวิต สอดคล้องกับกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (2552) ที่เสนอว่าสาธารณสุขมูลฐานเป็นระบบที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการช่วยเหลือดูแลสุขภาพของตนเองซึ่งเกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจกบุคคลระดับครอบครัว หรือระดับหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการต้องปรับเปลี่ยนบทบาทใหม่ ซึ่งจากเดิมเป็นผู้ให้บริการ เปลี่ยนเป็นผู้กระตุ้น ให้คำแนะนำ (supervise) และผู้สนับสนุน (supporter) ให้กับประชาชนเพื่อให้ประชาชนเกิดศักยภาพสามารถดำเนินการได้โดยประชาชนเอง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการส่งเสริมสุขภาพเป็นทั้งกระบวนการ กิจกรรม และแนวทางสำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับสุขภาพเพื่อส่งเสริม และเกื้อหนุนให้บุคคลได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชนในทุกด้านแบบองค์รวมอย่างเป็นระบบ เนื่องจากสุขภาพนั้นเป็นองค์รวมที่มาจากส่วนประกอบหลาย ๆ ประการ อาทิ สังคม สิ่งแวดล้อม ระบบบริการสุขภาพและวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล เพื่อสนับสนุน ยับยั้งหรือกำหนดพฤติกรรมสุขภาพ ไปสู่การปฏิบัติจึงต้องอาศัยความร่วมมือและการระดมพลังจากทุกฝ่าย ในการดูแลสุขภาพของตนเอง และการปรับปรุงสังคมด้านต่าง ๆ โดยใช้กลยุทธ์การถ่ายโอนอำนาจจากรัฐมาสู่ประชาชนให้มีพลังอำนาจที่จะ

ดูแลสุขภาพและจัดการกับชุมชนของตนเองอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ และความเป็นไปได้ในแต่ละท้องถิ่น โดยคำนึงถึงระบบสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่แตกต่างกันของชุมชน และเน้นการทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนอย่างเต็มที่ ระยะยาวในกลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิง ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2560-2562 พบว่า มีการจัดกิจกรรมพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงผ่านกิจกรรม โครงการติดตามฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุตามสาเหตุและส่งต่อผู้สูงอายุเข้าสู่สังคม โดยเริ่มจากการทำงานวิถีอีสาน ซึ่งมีกิจกรรมประเพณีที่สำคัญ อาทิ การรดน้ำดำหัว งานบุญประเพณีต่าง ๆ และการเริ่มเข้าสู่โรงเรียนผู้สูงอายุของตำบลท่าขอนยาง และทีมติดตามประเมินสุขภาพอย่างต่อเนื่องในโรงเรียนผู้สูงอายุ บูรณาการกับกลุ่มสูงอายุติดสังคมทั่วไป รวมถึงมีการจัดหาอุปกรณ์ในการฟื้นฟูสุขภาพ อาทิ ราวไม้ไผ่หัดเดินที่บ้าน เชือกชักรอก เมล็ดมะค่าคลายเครียด ถาดมะกรูดนวดเท้า การฝึกสมาธิบำบัด เข้าวัดฟังธรรม ฝึกสมองด้วยการนับนิ้ว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. เทศบาลตำบลน้ำโสม ควรมีการติดตามและให้คำแนะนำผู้สูงอายุ และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจเพื่อให้มีสุขภาพที่ดี และมีกำลังใจในการดำรงชีวิตต่อไป
2. เทศบาลตำบลน้ำโสม ควรมีการติดตามปัญหา ติดตามผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วย ในการดำรงชีวิตประจำวัน
3. เทศบาลตำบลน้ำโสม ควรมีการจัดประชาสัมพันธ์ไปยังแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง ได้รับรู้ถึงข่าวสารในการจัดกิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสมองและความจำ เช่น การฝึกสมาธิ การทบทวนความจำ

ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่ได้รับบริการสาธารณสุขในโครงการเพื่อจัดดูแลและเฝ้าระวังของผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลยิ่งขึ้น

2. ศึกษาความต้องการของประชาชน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริงของประชาชน เพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนาโครงการใหม่ ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2552). *สุขบัญญัติแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงสาธารณสุข. (2556). *ผู้ให้บริการระดับภูมิภาค*. สืบค้นเมื่อ 13
สิงหาคม 2565, จาก <https://hss.moph.go.th/index2.php?form=1>.

งานยุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขอุดรธานี. (2563). *สำนักงาน
สาธารณสุขอุดรธานีรายงานประจำปี 2563*. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม
2565, จาก https://udo.moph.go.th/docs_temp/plan2563.pdf.

จรินทร์ สารทอง. (2564). *การจัดการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในเขตเมือง
เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์*. *วารสารวิชาการ
สาธารณสุข*, 30 (ฉบับเพิ่มเติม), 516-523.

ธิดารัตน์ ชาวดอน. (2565). *ผู้ช่วยเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน*. (3 สิงหาคม
2565). สัมภาษณ์.

- นรินทร์ สีงาม. (2551). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการ สาธารณสุขของสถานเอนามัย บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลศิลาลอย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต).
- พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2545). สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.lawsiam.com/?file=Thai-Health-Security-Act>.
- ไพบุลย์ พงษ์แสงพันธ์ และยุวดี รอดจากภัย. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ในภาคตะวันออกของประเทศไทย. *วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา*, 9(2), 13-20.
- ภาณุมาศ พรหมเผ่า. (2541). *ความคาดหวังของประชาชนต่อการบริการ สาธารณสุข ของสถานเอนามัย อำเภอจุน จังหวัดพะเยา*. (การศึกษา ค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- วางคณา ศรีภูวงษ์ ชาญยุทธ ศรีภูวงษ์ และสุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์. (2563). การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาวในกลุ่มที่มีภาวะ ฟังฟังตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน*, 6(2), 13-28.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.). (2559). *คู่มือระบบการดูแล ระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ (Long Term Care) ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.
- องค์การสหประชาชาติแห่งประเทศไทย. (2563). *การสำรวจผู้สูงอายุของ ประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2565, จาก <https://thailand.un.org/th>.

อรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์ และคณะ. (2559). คู่มือสนับสนุนการบริหารจัดการระบบบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข สำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข.

อิทธิพล ตรีวัฒนสุวรรณ. (2562). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561-พ.ศ.2565. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.udoncity.go.th/public4/sites/default/files.pdf>.